

Ολοκληρωμένο πλαίσιο προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς από τον κίνδυνο της πυρκαγιάς

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως η Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Πολιτισμού και Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, για την έκδοση του «Κανονισμού Πυροπροστασίας Αρχαιολογικών Χώρων». Με τον Κανονισμό Πυροπροστασίας θεσπίζεται ένα σύγχρονο και εξειδικευμένο θεσμικό πλαίσιο προστασίας της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, από τον κίνδυνο των πυρκαγιών, μίας από τις σημαντικότερες και ολοένα εντεινόμενες απειλές, ιδίως υπό

το πρίσμα των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

Ο Κανονισμός εισάγει τυποποιημένες διαδικασίες εκτίμησης κινδύνου και σχεδιασμού μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης πυρκαγιών, παρέχοντας ένα ολοκληρωμένο εργαλείο διαχείρισης κινδύνων για την προστασία των μνημείων και των επισκεπτών τους.

Μετά την δημοσίευση του Κανονισμού η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη δήλωσε: «Η Ελλάδα είναι από τις ελάχιστες χώρες που διαθέτουν Εθνική Στρατηγική για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην πολιτιστική κληρονομιά. Σημαντικότερη παράμετρος στη Στρατηγική μας είναι η τυποποίηση των διαδικασιών και των μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης των πυρκαγιών. Οι αρχαιολογικοί χώροι παρουσιάζουν ιδιαίτερες προκλήσεις, καθώς εκτείνονται σε μεγάλες υπαίθριες εκτάσεις. Συνδέονται άμεσα με το φυσικό τοπίο, μέσα στο οποίο αναπτύχθηκαν και διατηρούνται. Φιλοξενούν καθημερινά μεγάλο αριθμό επισκεπτών, ενώ συχνά περιβάλλονται από φυσική βλάστηση. Για τον λόγο αυτό απαιτείται ένα διαφορετικό πρότυπο προστασίας τους, προσαρμοσμένο στις ιδιαιτερότητές τους και στις νέες συνθήκες που δημιουργεί η κλιματική κρίση. Πρόκειται για το επιστέγασμα μιας πολυετούς και, ιδιαίτερα, εποικοδομητικής συνεργασίας, στο πλαίσιο του Μνημονίου Συνεργασίας των Υπουργείων Πολιτισμού και Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, μέσα από κοινές δράσεις, συστηματική ανταλλαγή τεχνογνωσίας και συνεχή επιχειρησιακή συνεργασία. Η εμπειρία που αποκτήθηκε από την υλοποίηση αυτών των δράσεων, σε περισσότερους από σαράντα αρχαιολογικούς χώρους, κατέδειξε την ανάγκη να περάσουμε από τις αποσπασματικές παρεμβάσεις σε έναν ενιαίο, ολοκληρωμένο και θεσμικά κατοχυρωμένο σχεδιασμό. Αποτελεί τεράστιο βήμα προστασίας, θωρακίζοντας την πολιτιστική μας κληρονομιά απέναντι στον κίνδυνο πυρκαγιάς, ο οποίος, διαρκώς, εντείνεται λόγω της κλιματικής κρίσης. Ο Κανονισμός, ο οποίος θεσμοθετείται για πρώτη φορά, καλύπτει ένα θεσμικό κενό, διαμορφώνοντας ένα ολοκληρωμένο σύστημα πρόληψης, ετοιμότητας και αντιμετώπισης του κινδύνου πυρκαγιάς. Η Ελλάδα αποκτά ένα, ειδικά, σχεδιασμένο εργαλείο, προσαρμοσμένο στις ιδιαίτερες απαιτήσεις των αρχαιολογικών χώρων, θεσπίζοντας σαφείς προδιαγραφές, κοινές διαδικασίες αξιολόγησης και σύγχρονο πλαίσιο πρόληψης και διαχείρισης του κινδύνου πυρκαγιάς. Για πρώτη φορά, η προστασία των αρχαιολογικών χώρων σχεδιάζεται με συστηματική ενσωμάτωση της παραμέτρου της κλιματικής αλλαγής. Η αξιολόγηση της διακινδύνευσης βασίζεται σε επιστημονικά δεδομένα, αξιοποιώντας τα αποτελέσματα του έργου που εκπονήθηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού, σε συνεργασία με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, για τη σύνταξη της Εθνικής Στρατηγικής Προσαρμογής των Μνημείων στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, ώστε ο σχεδιασμός μας να ανταποκρίνεται όχι μόνο στις σημερινές, αλλά και στις μελλοντικές συνθήκες κινδύνου. Ο στόχος

μας είναι σαφής: Η προστασία της ανθρώπινης ζωής, η διαφύλαξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και η ενίσχυση της ανθεκτικότητας των αρχαιολογικών χώρων μας. Η πολιτιστική μας κληρονομιά δεν είναι μόνο η μνήμη του παρελθόντος· είναι ένα πολύτιμο αγαθό το οποίο οφείλουμε να παραδώσουμε ασφαλές και ακέραιο, στις επόμενες γενιές».

Ο Υπουργός Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας Ευάγγελος

Τουρνάς δήλωσε: «Ο Κανονισμός Πυροπροστασίας Αρχαιολογικών Χώρων αποτελεί μια σημαντική θεσμική παρέμβαση για την προστασία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς απέναντι στους ολοένα αυξανόμενους κινδύνους της κλιματικής κρίσης. Η εμπειρία των τελευταίων ετών έχει καταδείξει ότι η προστασία αρχαιολογικών χώρων και μνημείων δεν μπορεί να βασίζεται μόνο στην αντιμετώπιση ενός συμβάντος, αλλά απαιτεί συστηματική πρόληψη, σχεδιασμό και διαρκή ετοιμότητα. Ο Κανονισμός εισάγει για πρώτη φορά ένα ενιαίο και ολοκληρωμένο πλαίσιο πυροπροστασίας, με έμφαση στην πρόληψη, στην αξιολόγηση κινδύνου, στην εκπαίδευση του προσωπικού και στην οργανωμένη απομάκρυνση επισκεπτών όταν αυτό απαιτηθεί. Η εφαρμογή του έρχεται να επιβεβαιώσει στην πράξη τη σημασία της πρόληψης και της επιχειρησιακής ετοιμότητας απέναντι στους κινδύνους που δημιουργεί η κλιματική κρίση. Η οργανωμένη απομάκρυνση επισκεπτών από χώρους πολιτιστικής κληρονομιάς απαιτεί σαφή σχέδια, κοινή επιχειρησιακή αντίληψη και άμεση συνεργασία όλων των αρμόδιων υπηρεσιών. Συνεχίζουμε να επενδύουμε στην πρόληψη, στην εκπαίδευση και στις ασκήσεις πεδίου, ώστε ο μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας να είναι έτοιμος να ανταποκριθεί αποτελεσματικά σε κάθε έκτακτη ανάγκη. Η προστασία της ανθρώπινης ζωής αποτελεί απόλυτη προτεραιότητα και προϋποθέτει διαρκή προετοιμασία, συντονισμό και συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Με τη θεσμοθέτησή του Κανονισμού, η Ελλάδα πρωτοπορεί διεθνώς στη δημιουργία ενός εξειδικευμένου πλαισίου προστασίας αρχαιολογικών χώρων από τον κίνδυνο πυρκαγιάς, συνδέοντας την πολιτική προστασία, την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και την προσαρμογή στην κλιματική κρίση».

Ο Κανονισμός οικοδομείται στη βάση ενός σαφούς στρατηγικού σχεδιασμού, ο οποίος θέτει ως απόλυτη προτεραιότητα την προστασία της ανθρώπινης ζωής, την προστασία των αρχαιολογικών χώρων και τη διαφύλαξη του φυσικού περιβάλλοντος στο οποίο αυτοί εντάσσονται. Εισάγεται για πρώτη φορά μία καινοτόμος και συστηματική προσέγγιση αξιολόγησης της συνολικής διακινδύνευσης, για κάθε αρχαιολογικό χώρο. Η αξιολόγηση ενσωματώνει, πέραν των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών, των υποδομών και της επισκεψιμότητας κάθε χώρου, και την κλιματική διακινδύνευση ως προς τον κίνδυνο πυρκαγιάς, διασφαλίζοντας ότι ο σχεδιασμός της πυροπροστασίας λαμβάνει υπόψη τόσο τις σημερινές όσο και τις προβλεπόμενες μελλοντικές συνθήκες. Η προσέγγιση αυτή αξιοποιεί τα αποτελέσματα του έργου «Σχεδιασμός Εθνικής Στρατηγικής για την Προσαρμογή των Μνημείων Πολιτιστικής Κληρονομιάς στις Επιπτώσεις της

Κλιματικής Αλλαγής», το οποίο εκπονήθηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού σε συνεργασία με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Παράλληλα, σε κάθε αρχαιολογικό χώρο αξιολογούνται τα υφιστάμενα μέτρα πυροπροστασίας και προσδιορίζονται τυχόν ελλείψεις. Η συνδυαστική αποτίμηση της συνολικής διακινδύνευσης και της αποτελεσματικότητας των υφιστάμενων μέτρων καθορίζει την ανάγκη λήψης πρόσθετων παρεμβάσεων για την ενίσχυση του επιπέδου πυροπροστασίας. Με τον τρόπο αυτό διαμορφώνεται για κάθε αρχαιολογικό χώρο ένα στοχευμένο πλέγμα μέτρων, προσαρμοσμένο στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του και στις προκλήσεις που απορρέουν από τις μελλοντικές κλιματικές συνθήκες. Τα μέτρα επικεντρώνονται, μεταξύ άλλων, στη συστηματική διαχείριση της βλάστησης, στην ενίσχυση των μέσων ενεργητικής πυροπροστασίας, στην επιχειρησιακή ετοιμότητα του προσωπικού, καθώς και στην κατάρτιση και εφαρμογή σχεδίων οργανωμένης απομάκρυνσης.

Επιπλέον, θεσπίζεται κοινό πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των μέτρων μεταξύ των υπηρεσιών των δύο Υπουργείων, μέσω επιθεωρήσεων, ελέγχων και διαδικασιών ανατροφοδότησης, με στόχο τη συνεχή βελτίωση του επιπέδου πυροπροστασίας και τον ενισχυμένο συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων. Ο Κανονισμός δεν καλύπτει απλώς ένα σημαντικό θεσμικό κενό. Συγκροτεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα πρόληψης, ετοιμότητας και συνεχούς βελτίωσης, ενισχύοντας την ανθεκτικότητα των αρχαιολογικών χώρων απέναντι στις επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης και διασφαλίζοντας την αποτελεσματικότερη προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας.

Άσκηση ετοιμότητας ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟΣ στον Αρχαιολογικό Χώρο του Μυστρά